

Istoria unei cărți *Mică istorie a unui secol mare*

Primul capitol din manualele de limba și literatura română este consacrat cărții ca obiect cultural. Elevii învață despre structura unei cărți, despre istoria scrisului și tiparului, despre carte ca mijloc de comunicare, despre cărți audio și digitale, despre biblioteci virtuale ș.a.m.d. Rareori însă au prilejul să treacă dincolo de aspectele teoretice. Unul dintre aceste prilejuri le-a fost oferit finaliștilor Lecturiadei 2018 când au participat efectiv la procesul „facerii” *Micii istorii a unui secol mare*. Iată faptele în ordine cronologică.

În ianuarie am lansat Lecturiada 2018. „Un secol de Istorie și istorii”. Intenția a fost de a nu ne limita doar la anul 2018. Am dorit să punem accentul pe întreteserea în acești 100 de ani care s-au scurs de la Unire a istoriilor „mici”, ale noastre și ale familiilor noastre, cu evenimente majore ca Unirea, cele două războaie mondiale, comunismul, revoluția din '89, emigrația ș.a.m.d. Prima secțiune, „Istorie în cărți”, a avut momentul de vârf în săptămâna 1-8 martie când ne-am dăruit cu toții „Mărțișoare/Cărțișoare” legate de temă fie sub formă de volume reale, fie sub forma unor recomandări de lectură. La începutul lui aprilie am făcut lista titlurilor. Am constatat că s-a trecut cu mult peste o sută. S-au citit și promovat pe lângă cărți de istorie propriu-zisă, multă istorie „mică” descoperită în jurnale, scrisori, memorii și interviuri ale unor persoane cunoscute în epocă și ale unor oameni obișnuiți: veterani, deținuți politici, strămutați în Bărăgan sau deportați în Siberia. Am mai constatat însă și că, mai ales în cazul elevilor de la primară și gimnaziu, existau puține trimiteri la cărți de literatură ale unor autori români contemporani. Atunci mi-a venit ideea să apelez la scriitori profesioniști și să-i rog să scrie câte o povestire care să se încadreze în tema Lecturiadei. S-ar aduna povestiri pentru un volum antologic care ar urma să fie lansat la întâlnirea din septembrie a finaliștilor concursului.

Ar fi o surpriză și un cadou minunat pentru copii. Ca să o pun în practică era nevoie de o editură. Am făcut propunerea Editurii Arthur. După două săptămâni am primit acceptul. Urma partea cea mai grea: să găsesc scriitori dispuși să scrie pe o temă dată, pentru un anumit public. În plus, nu voiam să-mi ascund nici intenția didactică. Viitorul volum ar trebui să conțină povestiri în care contextul istoric să joace un rol însemnat, să fie povestiri dinamice, cu substanță epică, să emoționeze și, neapărat, să fie scrise din perspectiva personajelor copii ori adolescenți. Știam că astfel de pretenții nu pot să convină niciunui autor, dar știam, la fel de bine, din contactul direct că, dacă dorești să-i interesezi pe copii despre felul cum au trăit, au gândit, ce s-a întâmplat cu oamenii și destinele lor dincolo de momentul prezent, numai așa o poți face.

La începutul lui mai am trimis invitațiile. 29 de autori s-au arătat interesați de proiect. Până la jumătatea lui iunie am primit 20 de povestiri. Așa cum convenisem cu editura, am adunat prezentările autorilor, am făcut prima lectură a povestirilor, le-am pus în ordine alfabetică după numele autorilor și le-am trimis la București. A fost o întâmplare fericită că prima, povestirea Simonei Antonescu, „1 Decembrie 1918 – mesaje peste munți”, avea ca personaj un adolescent din Blaj, Emil, care în prețuia Unirii trăia intens evenimentul, iar ultima, „Ziua Națională” a Doinei Ruști, spunea, după 100 de ani, povestea Ramonei, elevă în clasa a VI-a care descoperă că istoria nu e făcută de un singur om, chiar erou fiind acesta, ci de milioane, fiecare percepend evenimentele în felul lui propriu.

În august, Diana Zografi, redactorul cărții, ne-a făcut propunerea ca participanții la Lecturiada din septembrie să ilustreze povestirile. La început am ezitat, apoi, gândindu-mă mai bine, am acceptat. Mi se părea o experiență interesantă

și pentru copii, și pentru profesorii care îi însoțeau. La întâlnirea de la Cluj, urma ca în ateliere de jurnalism narativ și fotografie să ne scriem „Istoria mea”. Am introdus în program o secvență, „Istorie care se face”, în care în ateliere simultane cu copii grupați după vârste am citit și ilustrat în patru zile cele 20 de povestiri. Astfel povestirile au devenit parte a „Istoriei noastre”. Drept premiu, la sfârșitul zilei, copiii s-au întâlnit cu trei dintre autori.

De aici încolo rolul mare a fost al editurii. La sfârșitul lui octombrie la simpozionul ANPRO, cu o temă tot aniversară, într-o secțiune specială dedicată Lecturiadei 2018. „Un secol de Istorie și istorii”, a fost lansată antologia *Mică istorie a unui secol mare*.

Aici se încheie prima parte a istoriei cărții la facerea căreia au contribuit 20 de scriitori, cinci ilustratori, cinci consilieri de lectură, 88 de copii și profesori din întreaga țară și Republica Moldova, un redactor de carte și o editură – Arthur.

În acest an al Centenarului cred că este o carte bună și necesară atât elevilor, cât și profesorilor lor. Este și o carte frumoasă ca obiect. Are aspectul unui veritabil album.

Și istoria cărții continuă. La începutul lui noiembrie cartea va fi lansată la Cluj la Book Corner Librarium. Vor fi invitați copiii ilustratori și coordonatoarele atelierelor de lectură și ilustrare. La mijlocul lui noiembrie se va face lansarea cărții la „Gaudeamus”. Deja se pun la cale în săptămânile care au mai rămas până la 1 Decembrie lansări în cât mai multe școli din țară. Cei din Hundeoara și Galați sunt cu pregătirile pe ultima sută de metri. Cel puțin două dintre articolele acestui număr al „Consilierului...” au ca punct de plecare povestirile volumului, înainte ca ele să apară în volum. În articole se valorifică experiențele dobândite de profesori și elevi în calitate de cititori și ilustratori. *Mică istorie a unui secol mare* va fi decretată „cartea anului” pentru una dintre secțiunile Lecturiadei 2019, „Istoria unui posibil viitor”.

Monica Onojescu